

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 4 April.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

Dit blad verschijnt driemaal per week, en wel *Dingsdags, Donderdags en Zaturdags*. De prijs van hetzelfde is f 3-00 per drie maanden; franco tot aan het naaste Postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel en diegene welke geene 5 regels beloopten, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander te Hertogenbosch.

KERKELIJKE STAAT.

ROME.

Den 6 Maart jl. werd de Graaf Spaur, nieuw buitengewoon gezant en minister plenipotentiaris van Beieren bij den H. Stoel ten gebore bij den H. Vader toegelaten en overhandigde zijne gebodsbrieven.

ENGELAND.

LONDEN den 1 April.

At de brieven uit Constantinopel spreken van groote wapenrugen welke de Porté doet en men verwacht dat hij dezelve tegen den Pacha van Egypte in den lente zal rigten.

Perzie stelt ook deszelfs leger op eenen verbazenden voet en men veronderstelt dat hij het ontwerp heeft zich in de eerste plaats tegen de Engelsche troepen die zich in den Perzischen golf gevestigd hebben, aan te voeren. De groote gebeurtenissen die zich in het Oosten voorbereiden zijn bijzonder vreemd voor de Engelsche magt. Het dagblad de Sun voorziet zulks zeer wel en zegt: Sedert den algemeenen vrede is de gesteldheid van Engeland nooit zoo laag geweest als op dit oogenblik; van de ballistische zee tot aan de Sardaniellen; van de oevers van de Gange en den Indus tot aan die van St. Laurent, hebben wij gevaren te duchten en waarschijnlijkke gevallen af te vreesen. En nu is het land in eenen staat van wanhoop en angst. De H. Stoel is nu in eenen staat van wanhoop en angst. De H. Stoel is nu in eenen staat van wanhoop en angst.

De Hertog Palmella is thans door de verwanten en dan voogd der jonge gravin Popoa, een 9-jarig kind en de rijkste erfgename van Portugal, in een gewigtig rechtsgeding betrokken. De ouders waren vóór 2 jaren met den voogd overeengekomen, dat de 17-jarige zoon des Hertogs deze erfename van 300,000 do Hars jaarlijksehe renten zoude hrwen. Het contract werd formeel gesloten, en de verloving geschiedde met alle plegtigheid. De jonge gravin werd tot op hare meerderjarigheid onder de zorg der Hertogin geplaatst. Voor ongeveer één jaar overleed de eenige broeder der gravin, waarvoor deze nog 200,000 crusados rijker werd. Dit maakte de hebzucht der verwanten gaande, die nu een proces aantogden, om de verlovingsakte met des Hertogs zoon voor ongeldig te doen verklaren, doch vooral om de jonge gravin aan het bestuur der Hertogin Palmella te onttrekken. Daar de Hertogin zich met de jonge gravin te Parijs ophield, wendde men zich aan de geregtshoven aldaar, en deze beslisten ook terstond, dat de jonge gravin, des noods met geweld, aan de Hertogin onttrokken en in een klooster geplaatst moest worden. De Hertogin kreeg echter de lucht daarvan, en vlugte in allerijl uit Parijs met hare jonge schoondochter naar Boulogne, schepte zich terstond in, en kwam met de laatste sloomboot welbehouden in Lissabon aan. Hier, althans kan men daar vooreerst der Hertogin niet met geweld ontrukken, vermits zij haar wettelijk is toebetrouwd geworden. Het proces wordt intusschen voortgezet.

De N. Amerik. grens-questie blijft de meeste aandacht boeijen. En geen wonder! Hoe eindeloos veel hangt daarvan af! Hoe meer men het mogelijke van een oorlog met de Vereenigde Staten beseft, hoe meer men zich overtuigt houdt van al het gevaarlijke van zulk een krijg, vooral in het tegenwoordige tijdstip! Het ministerie laat daar ook niets na, om de minste hier tot den vrede te blijven stemmen.

Men heeft berichten uit Nieuw-Schotland tot den 4 Febr. Tengevolge van de door Maine genomen maatregelen had het bestuur zich terstond tegen alle aanvallen van dien kant in staat van verdediging gesteld.

NEDERLANDEN.

HERTOGENBOSCH den 3 April.

De Luitenant-Generaal Dibbetz, die sedert eenige jaren, ook in de moeilijste omstandigheden, met grooten lof den post van Opperbevelhebber der vesting Maastricht vervuld heeft, is den 29 Maart aldaar overleden.

Dit statistische opgave blijkt, dat de bevolking van Noord-Nederland, op 1 Januarij 1838, beliep 2,683,271 zielen, als: in Noord-Brabant 366,160, Gelderland 336,404, Noord-Holland 423,873, Zuid-Holland 509,661, Zeeland 145,542, Utrecht 140,574, Vriesland 228,415, Overijssel 194,062, Groningen 172,437, en Drenthe 70,271.

In 1837 zijn in opgemelde provincien geboren 95,705 kinderen, waarvan 36,122 in de steden en 59,582 ten platten lande. Het getal onnatuurlijke geboorten heeft bedragen 90,989 en het getal onachtig 4716. Van de geboren en watten er 49,324 van het mannelijk geslacht, 46,334 van het vrouwelijk geslacht.

Er zijn geboren in Noord-Brabant 12366, Gelderland 11727, Noord-Holland 15992, Zuid-Holland 21646, Zeeland 6622, Utrecht 6418, Vriesland 7619, Overijssel 6849, Groningen 5700, en Drenthe 2267 kinderen.

Overleden zijn 71280 personen, als: in Noord-Brabant 8466, Gelderland 7967, Noord-Holland 14816, Zuid-Holland 15867, Zeeland 4622, Utrecht 1130, Vriesland 1879, Overijssel 1562, Groningen 1395 en Drenthe 541.

Uit deze opgave blijkt dus, dat het getal der geboren dat de overledenen met 71280 heeft overtroffen.

Er zijn 21536 huwelijken gesloten, te weten: in Noord-Brabant 2760, Gelderland 2532, Noord-Holland 3984, Zuid-Holland 4394, Zeeland 1359, Utrecht 1130, Vriesland 1879, Overijssel 1562, Groningen 1395 en Drenthe 541.

Het getal der echtscheidingen heeft bedragen 64, als: in Noord-Brabant 1, Gelderland 6, Noord-Holland 16, Zuid-Holland 6, Zeeland 5, Utrecht 8, Vriesland 2, Overijssel 2 en Groningen 4.

Uit deze opgaven blijkt voornamelijk, dat de bevolking des rijk, gedurende het jaar 1837, door het meerder aantal geboorten dan sterfgevallen, met 24425 zielen toegenomen is; dat de onechte geboorten, 0,049 van het aantal geboorten in het algemeen bedragen hebben; dat ten aanzien der geboorten, de provincien Zeeland, Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland de gunstigste verhoudingen vertoonen, waaronder Zeeland en Noord-Holland tevens de ongunstigste verhoudingen voor de sterfte opgeleverd hebben; dat de provincie Drenthe wederom de ongunstigste verhouding voor de geboorten, en de provincie Vriesland de gunstigste voor de sterfgevallen heeft opgeleverd, dat de provincien Zeeland en Drenthe op nieuw de eerste het maximum en de laatste het minimum van het aantal onechte geboorten, in verhouding tot het algemeene bedrag, vertoonen; dat er, ten aanzien van het aantal huwelijken, wederom in Noord-Holland de gunstigste, doch in Noord-Brabant en Gelderland de ongunstigste verhouding heeft plaats gehad; dat het maximum der geboorten in de maand februarij en het minimum in juni en juli is waargenomen; dat ditmaal, ten aanzien der sterfte, het maximum in de maand Maart en het minimum in de maanden Augustus en October heeft plaats gevonden, en dat deze meerdere sterfte in de maand Maart in alle provincien, met uitzondering van Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland, heeft geheerscht.

REDEVOERING door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken uitgesproken in de zitting van den 19den Maart, over het Ontwerp van Wet, betreffende

de eene gelegenheid tot droogmaking van de laagten meer.

DEEL MEENTEN BEERE

(Het vervolg van ons vorig nummer).

In de gedrukte beschouwing wordt algemeen aangenomen, dat de water-berging van eenen boezem evenredig zou wezen aan deszelfs oppervlakte, in plaats van aan de oppervlakte, vermenigvuldigd met de hoogte der aanvulling; want duidelijk is het toch, dat de hoogte tot welke een boezem kan worden aangevuld, daarbij niet minder dan deszelfs oppervlakte in aanmerking komt. Daar nu Rhijnlands boezem, na de droogmaking, bij iederen sluisgang, noodwendig lager dan thans zal afloopen, zal daardoor ook grootendeels worden vergoed hetgeen in oppervlakte verloren wordt, en daaraan moet ook worden toegeschreven, dat de lage afloop der boezems van Delfland en Amstelland, bij gunstige gelegenheden voor den sluisgang, nog altoos, niettegenstaande de zeer geringe oppervlakte, nog voldoende waterberging verschaft.

In het gedrukte stuk wordt zeer goed de invloed der winden aangewezen op de aanwaaiing van het water naar de Rhijnlandsche uitwaterende sluisen; doch die invloed is slechts eene der oorzaken van het groot vermogen der sluisen aan het IJ, bij harde zuiden- en zuidweste-winden; want eene tweede en niet minder krachtige oorzaak van die gunstige uitwerking is gelegen in de afwaaiing van het IJ of van het buitenwater. Dit is door de stellers veelal verzwegen en bij hunne berekeningen daarop althans niet genoegzaam gelet, terwijl deze afwaaiing en gunstige omstandigheid even als voorheen bestaan blijft.

Vele berekeningen zijn er opgegeven omtrent het verhang in den waterspiegel der aan te leggen kanalen en ringvaarten, naar aanleiding eene theoretische formule, afgeleid uit proeven, in het klein genomen, en wier deugdelijkheid althans voor belangrijke beschouwingen, niet genoegzaam is gestaafd. Op deze berekeningen kan niet het minste vertrouwen worden gesteld, vermits er geene uitwatering van belang door de Rhijnlandsche sluisen aan het IJ kan plaats hebben, dan bij krachtige, voor den sluisgang gunstige winden. Wanneer derhalve de sluisen zullen werken, zal de waterspiegel der aanvoerende kanalen niet slechts worden geregeld naar den afvoer der uitwaterende sluisen, maar tevens naar den invloed van de winden. Het berekenen van de verhangen op alle berekening eene onmogelijke zaak en gelden geene theoretische formules.

Behalve deze onwisse berekeningen omtrent het verhang in den waterspiegel, worden er nog andere aangetroffen nopens het vermogen der uitwaterende sluisen, de hoegrootheid der uitdamping en andere; doch ook deze hebben geen anderen grondslag dan gewaagde onderstellingen, onwisse theoretische formules en gemiddelde getallen, die de zaak niet juist voorstellen.

Ten bewijze hiervan zal men slechts een enkel voorbeeld aanhalen. Volgens eene in het gedrukte stuk voorkomende berekening, zou op de verversching der polders in Rhijnland, zamen groot circa 70,000 bunders in vier zomermaanden, in welke de uitdamping heeft bedragen 0,0428 en (ruim 4 Ned. duimen), benoodigd zijn geweest ruim 6 miljoen kubiek ellen water, hetwelk afgeleid is uit de verlaging, die in dien tijd de boezem heeft ondergaan. Maar berekent men nu de hoeveelheid water die al de polders onder Rhijnland door uitdamping verloren en dus welligt weder binnen getapt zullen hebben, dan zal men vinden als volgt:

Het zal veel zijn, wanneer al de slooten en watergangen der polders in Rhijnland, der oppervlakte van de landen, bedragen; men stellen echter 7000 bunders, dan zal bij eene uitdamping van 0,0428 el (44 Ned. duimen) de hoeveelheid uitgewasemd en dus weder ingetapt water hebben bedragen nog geen 3 miljoen kubieke ellen water, in plaats van ruim 6 miljoen. Zoodanige berekening is even gegrond als die in het gedrukte stuk is opgegeven; maar beiden bewijzen dan ook, dat zij geen waarde hebben, en vooral niet tot grondslag ter beoordeeling van belangrijke ontwerpen kunnen worden aangenomen.

De bezwaren omtrent de afgelegenheid van het waterschap van Woerden, in verband met de vele watermolens ten zuiden van den Rhijn, zijn evenzeer enkel op theoretische beschouwingen gegrond en worden door de ondervinding weersproken. Tot een enkel voorbeeld daarvan kunnen strekken de molens van Bijleveld, staande onder Harmelen ten zuiden, benevens nog anderen ten noorden van den Rhijn, die op den kleinen boezem van Amstelland uitmalen, en langs de kanalen of den boezem gemeten, ruim 10 uren van de uitwaterende sluisen verwijderd zijn.

In het meergemelde gedrukte stuk wordt de weinige belangrijk-

heid der geprojecteerde vierde sluis op Halfwegen beweend; doch dit sustenue is een gevolg van de veronderstelling, dat door het ontbreken der aanwaaiing naar de Halfwegsche sluisen, de uitwatering derzelve vermogen zou verliezen; maar men verliest daarbij niet het oog dat de afwaaiing van het IJ het buitenwater geheel en al vermindert, al mede naar, zoodaer al de afwaaiing naar de halfwegsche sluisen geheel weggenomen, t welk geenszins plaats zal hebben, dan nog deze sluisen, ten gevolge der afwaaiing van het IJ een zeer groot vermogen zouden behouden.

Men berekent in het stuk de uitwerking dezer vierde sluis, met een verval van slechts 25 duim, en men erkent, dat deze uitwerking groot zal zijn; doch men moet dan ook hierbij in aanmerking nemen, dat alleen ten gevolge der verlaging van het IJ bij zuiden- en zuid-westen winden, het verval in de sluis veilig op 50 in plaats van 25 duim kan worden aangenomen; en op welken gezocht grond wil men dan beweren, dat deze sluis van geen belangrijk nut kan zijn? De Commissie die het ontwerp van droogmaking heeft beraamd, heeft dan ook den bouw dezer sluis als een zeer krachtig middel ter bevordering van de uitwatering voorgedragen, en de thans gemaakte berekeningen zijn bij eene juiste toepassing eerder geschikt om het heilzame van dit voorstel te bevestigen, dan om het doellooze daarvan aan te toonen.

De onmogelijkheid om uit theoretische berekeningen het te verkrijgen verhang in den waterspiegel van kanalen te beoordeelen, heeft de bovengemelde commissie dan ook bewogen, om de noodige vaarten en kanalen niet naar zoodanige formules, maar naar voorhandene voorbeelden af te meten en te begalen, en derhalve om aan deze ringvaarten ruim de breedte te geven, die de watertogten van andere heemraadschappen hebben en waartingeen belangrijk verhang wordt waargenomen. Het gevoelen dat derzelve diepte op 3 el 75 duim onder Ams. peil behoorde bepaald te worden, berust op niets anders dan op de veronderstelling, dat Rhijnlands boezem na de droogmaking omtrent 1 el beneden A. P. door aftapping en uitdrooging zou verlagen; doch het oogmerk is wel, degelijk om dien boezem steeds op zomerpeil te houden.

Evenzeer berust het ongunstige gevoelen nopens het vermogen van het te slichten stoomgemaal te Spaarndam op de verkeerde veronderstelling, dat tusschen den stand van Rhijnlands boezem en dien van het IJ een gemiddeld verschil zal bestaan van 63 duim of 2 Rhijnlandsche voeten, doch dit verschil heeft alleen plaats bij den laagsten stand van den boezem, en alsdan is er geene ontbreking of uitdamping van water, terwijl het stoomgemaal niet zal behoeven te werken, dan bij den hoogststaandsten boezem.

Neemt men nu daarvoor aan 35 duim beneden A. P., zijnde nog een palm beneden het maalt punt, dan vindt men een verschil tusschen Rhijnlands boezem en het IJ, gemiddeld tusschen eb en vloed, van 20½ duim. Bij het ontwerp is dan ook te regt de opheffing op 30 duim gerekend, zijnde nog niet de helft van hetgeen men thans daarvoor gelieft te stellen. Daar nu de uitwerking van stoomwerktuigen zich regelt naar de hoogte van opheffing, zoo is het blijkbaar, dat die uitwerking bij het gedrukte stuk voor de helft te laag gesteld wordt, en alzoo in den gegeven tijd het dubbel van hetgeen men goedvindt te stellen, van den Rhijnlandschen boezem zal kunnen worden afgenomen.

Aan deze vergissing is het dan ook toe te schrijven, dat men niet wel begrepen heeft hetgeen in het rapport der meergenoemde commissie ten aanzien van een stoomvermogen van 500 paardenkracht is gezegd, met betrekking tot hetgeen door al de Rhijnlandsche molens wordt uitgeslagen; doch in allen geval bestaat er geen reden, om wanneer men een stoomgemaal van sterker vermogen mogt verlangen, dit niet toe te staan.

De middelen, die in de gedrukte beschouwing worden voorgesteld, om de voorgewende zwarigheden weg te nemen, zijn evenmin gelukkig gekozen.

In plaats toch van de te bouwen sluisen op Halfwegen, stelt men voor de ringvaarten wijder en dieper te maken; doch men verliest nu het oog, dat vermits eene meerdere wijde en diepte, in vergelijking met hetgeen overal elders plaats heeft, niet als volstrekt noodzakelijk moet worden geacht, zulks noodeloos tot eene aanzienlijke vermeerdering van kosten en tot eene schadelijke doorkwelling der dijken aanleiding zoude geven.

Wat de voorgestelde ruime sleuf in de ringdijken tot op den kleingrond betreft, zoo is dit bij het ontwerp op de noodige plaatsen beraamd. De dijken zullen derhalve overal de vereischte sterkte verkrijgen, terwijl overal, zoo als van zelf spreekt, alles moet worden aangewend om het doorbreken van den ringdijk te beletten, doch de bedenkingen hieruit ontleend, kunnen in der daad wel niet genoegzaam tegen de droogmaking gelden, vermits men dan wel nimmer tot eenige indijking of tot eenige droogmaking zoude moeten overgaan.

De uitmaling van de meer aan een vast te stellen maalpeil—te verbinden, zal wel niet aanmerkelijk zijn, wanneer men bedenkt dat Rhijnlands boezem door de stoomwerktuigen op eenen dragelijken stand zal worden gehouden.

Er wordt voorts eene tweede uillozing in de Noordzee voorgesteld, doch men mag gerustelijk vragen, waartoe dezelve dienen zou, wanneer de boezem door stoomwerktuigen op eene genoegzame laagte wordt gehouden? Waren de door de commissie aangewezen middelen in der daad onvoldoende, dan zou het veel eenvoudiger zijn, de stoomwerktuigen te vermeerderen, dan over te gaan tot eene zoo hoogst kostbare onderneming, als zijn zou eene nieuwe uitwatering in de Noordzee.

Een bovengemaal te stichten aan den IJssel, daaraan heeft de meergenoemde commissie hare goedkeuring niet kunnen hechten, wit hoofde van den hoogen waterstand op die rivier, en het is daarom dat door haar Spaarndam is verkozen, en indien men al eene andere plaats wilde verkiesen, dan vare ongetwijfeld eene afmaling van den boezem op het Katwijsche kanaal, nog eerder te verkiesen.

Het ontwerp, zoodanig als het is gevormd, kan in der daad geacht worden tot volkomene rijpheid gebragt te zijn, wijl daarbij alles is voorzien, wat voorzien worden kan, terwijl wanneer men noodig mogt keuren het stoomgemaal te Spaarndam te vermeerderen, daartoe dadelijk kan worden overgegaan. Ongetwijfeld zal het Hoogheemraadschap van Rhijnland van het een en ander de gelukkige gevolgen ondervinden, en de uitvoering van het thans bestredene ontwerp zegenen, en ook weldra, wanneer de uitvoering geregeld is, van zijne zwaarigheden terug komen; terwijl, indien men wilde hechten aan de herhaalde en telkens vernieuwde bezwaren en bedenkingen (nu weder aangevoerd), de 80,000 hondertallen drooggemaakte gronden in de provincie Holland, en daaronder een groot gedeelte van Noord-Holland, nog wel onder het water zouden bedolven zijn, en men wel nimmer tot de droogmaking van eenigen plas van belang zou kunnen overgaan.

Volgens eene statistieke opgave van Belgie belooft het getal Catholijke priesters op 6981 voor de Provinciën Antwerpen, Henegouwen, Oostvlaanderen, Luik, Limburg en Luxemburg. De provinciën Westvlaanderen en Namen zijn in deze opgave niet begrepen. Antwerpen heeft 703 priesters, Brabant 1258, Henegouwen 1076, Oostvlaanderen 1438, Luik 829, Limburg 975 en Luxemburg 702.

In diezelfde provinciën zijn 62 Protestantische en 21 Israëlitische leeraren.

De geheele bevolking der negen provinciën bedraagt 4247 661 zielen.

DE KOLONIE VAN ALGIERS.

Het is geen twijfel of de komst van een godvruchtig en werkzaam Bisschop te Algiers, de regeling van den godsdienst en den ijver der Missionarissen, welke de prelaat roept om hem te ondersteunen, moeten eenen gelukkigen invloed op den voorspoed der kolonie hebben en een groot getal landverhuizers uit onderscheidene landen lokken. Ondertusschen is het van belang op te merken welke op dit oogenblik de staat der vreemde bevolking in dit land zij.

Zie hier volgens de *Moniteur Algerien* het effectief der Europeesche bevolking op de onderscheidene punten, die door de Franschen bezet zijn:

Te Algiers waren 5,392 Franschen, 971 Engelschen, 4311 Spanjaarden, 750 Italianen, 584 Duitschers, in het geheel 12008 personen; te Oran 1324 Franschen, 189 Engelschen, 2,073 Spanjaarden, 77 Italianen, 123 Duitschers en 24 Grieken of Portugezen, in het geheel 4510 zielen; te Bona 1184 Franschen, 1162 Engelschen, 134 Spanjaarden, 527 Italianen en 6 Grieken of Portugezen, in het geheel 3070 zielen; te Bougie 112 Franschen, 50 Engelschen, 120 Spanjaarden, 11 Italianen en 8 Duitschers, in het geheel 301 personen; — Te Mostaganem 69 Franschen, 3 Engelschen, 59 Spanjaarden, 46 Italianen en 2 Duitschers, in het geheel 169 personen. Het totaal voor deze vijf steden is 20,068, waarvan 8031 Franschen, 2375 Engelschen, 6687 Spanjaarden, 2111 Italianen, 835 Duitschers en 29 Grieken, Russen en Portugezen. Dit getal is zamengesteld uit 10,543 mannen, 4,126 vrouwen en 5399 kinderen.

Het is opmerkzaam dat in de laatste tijden het getal vrouwen en kinderen zeer vermeerderd is, terwijl in de eerste jaren er bijna geene dan ongetrouwde gevonden werden.

Dit duidt aan dat de families zich te Algiers gaan vestigen en men meerder vrouwen in de toekomst van het land heeft.

Men zal niet verwonderd zijn dat de Spanjaarden te Oran talrijk toenemen. Deze stad heeft lingen tijd aan Spanje toebehoort en is niet ver van de kusten van dit rijk afgelegen. De Spanjaarden die te Algiers wonen, zijn voor het grootste gedeelte van de eilanden Majorka en Minorka.

De Engelschen op die kolonie zijn voor het grootste gedeelte Maltezers; vooral zijn zij talrijk te Bona; hun getal is echter verminderd in het laatste trimester uithoofde van het établissement, waardoor Bona veel van deszelfs belang zal verliezen.

Hoezeer de *Moniteur* de verschillende eerediensten niet onderscheidt der 20,000 Europeesche bewoners, kan men echter als zeker beschouwen, dat de Catholijken aldaar in grooten getalle de meerderheid uitmaken; immers de Spanjaarden die zeer talrijk zijn, de Italianen en Maltezers zullen aldaar het protestantismus niet voort gebragt hebben.

Bij de aanstaande volkstelling zal het van belang zijn te vernemen hoeveel het getal Europeanen vergroot is, en men mag hopen dat het onderscheid gemaakt zal worden tot welken godsdienst dezelve behooren.

ENGELSCH-AMERIKAANSCH GESCHIL.

Het is een misverstand, hetwelk de Franschen oudtijds in Canada hebben overgelaten, dat op het punt staat tusschen Engeland en de vereenigde staten een der gewigtigste Conflicten op te werpen.

Te oordeelen naar de ligtingen der manschappen en de enorme som van 52 millioen, welke de Amerikanen voor hunne voorbereidingen noodig hebben, zal dit geschil anders dan door den gewonen weg der onderhandelingen beslist worden. Zie hier den oorsprong van dit misverstand waarop wij zinspelen.

Op het tijdstip der overwinningen of liever van de enkele ontdekkingen, die een groot gedeelte van Amerika onder de overheersching der Zee-Mogendheden van Europa deden vallen hadden de Franschen, die het eerst het grondgebied van Canada bezetteden, thans in twist tusschen Engeland en de vereenigde staten, een gebruik aangenomen, hetwelk destijds geene moeilijkheid onderging. Dit was het planten van een kruis aan den ingang der rivieren, waarvan zij bezit namen, stellende alzoo hunne overwinningen onder de bescherming van het heiligste teeken, hetwelk in die tijden als zoodanig erkend werd. Daar nu de rivieren overal voor natuurlijke grenscheidningen genomen werden, sloten zij achtereenvolgende in al de aangiggende landen in den kring hunne bezittingen gelegen.

Daarvan daan dat de drie rivieren, welke zich in de baai van Passamagnoddy ontlasten, beurtelings naar mate de kruis-planting plaats had, den naam van *Heilig kruis Rivieren* (*Rivieres Sainte-Croix*) aannamen; dan na den oorlog der onafhankelijkheid toen de grenzen tusschen de vereenigde staten en hunne oude hoofdstad moesten geregeld worden, werd bij het traktaat van 1783 bedongen, dat de *Heilig kruis Rivier* de demarcatie linie op de grenzen van den staat van Maine zou uitmaken. Maar welk was die der drie rivieren, welke men voor scheiding der twee grondgebieden verstaad te nemen? Zoodanig besloot niet werd uitgelegd zoodat de ingezetenen van nieuw Brunschwijk, die onder de Engelsche heerschappij verkozen te blijven, een der drie *Heilig kruis Rivieren* verkozen, welke hun voor grenscheidningen het best geschikt voorkwam. Vertoogen werden hiertegen ingebragt; de voor naamsten der naburige landen werden gehoord en geraadpleegd; onderzoeken hadden plaats. Commissarissen en geografische landmeters werden van weerszijde benoemd om hun rapport uit te brengen. Het geschil werd bijna ten voordeele der vereenigde staten uitgewezen, en wat op de meest stellige wijze de twijfel wegnam, was eene oude landkaart van den geleerden Jesuit *Charlevoix* die zeer juist de ware *Heilig kruis Rivier*, zoo als dezelve altijd verstaan was geweest, had afgeteekend.

Tot hiertoe was de zaak in haren eersten staat van Contestatie en geschil geweest, zonder echter zich tot de hoogte eener oorzaak tot oorlog te verheffen; doch in deze laatste tijden is zij van eenen meer gewigtigen aard geworden en maakt thans een vraagstuk van openbaar regt uit, vermits de justitie van Canada zoo ver is gekomen om tot zelfs de doodstraf tegen onderdanen, welke het gouvernement der vereenigde staten als tot deszelfs jurisdictie behoorende, yordert, uit te oefenen. Thans vermeent men van dezen staat des geschils gebruik te moeten maken om de ingezetenen voor veroordeelingen tot de doodstraf, vrij te waren, welk regt Canada zich jegens hun aanmatigt.

Dit kort overzicht maakt zeer nauwkeurig den staat des geschils uit, hetwelk eenen ernstigen oorlog tusschen Engeland en de vereenigde staten kan te weeg brengen.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eene Welgeschape Dochter
* * * * *
M A R I A V A N M E E R W I J K geliefde Echtgenoot
van
H. V A N B A E R
Apotheker.

's Bosch, 1 April 1839.

A M O R T I S A T I E - S Y N D I C A A T .

Administratie der Domeinen, Wegen en Vaarten, enz.

**O P E N R A R E
V E R P A C H T I N G .**

De Agent van het Domein, te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe behoorlijk gemachtigd, al of niet in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het Eerste Ressort, zoo noodig, onder nadere goedkeuring, op Woensdag, den 10 April 1839, des Voormiddags, ten 9 ure, te Grave, op het Raadhuis, voor het Saisoen van den Jare 1839, verpachten:

ONDER GASSEL EN BEERS.

Twee en Veertig perceelen allerbest L A N D, herkomstig van de Domaniale Bosschen onder Gassel, en zulks om één maal te worden bezaaid met V L A S, H A V E R of Z O M E R Z A A D, of wel met A A R D A P P E L E N bepoót; zakkende deze perceelen vier dagen vóór de Verpachting, door genummerde paaltjes zijn afgebaakt.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de beambten der Domeinen, in loco, als mede ten kantore van den ondergeteekende Agent van het Domein.

De Agent van het Domein Voornoemd.

H. W. VAN GRASVELD.

's Hertogenbosch,
den 23 Maart 1839.

HANOVER OF ZINKINGSNUIF.

van de **ERVEN** Is. LEON, te 's HAGE.

Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif, van eene aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnenlandsche zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn, en welke Snuif daarboven door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk **DE OPLOSSING VAN VERSTOPPINGEN IN HET NOERD**, dat dezelve niet regt tot degenen behoort, die de Snuif niet gebruiken.

Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hunne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, à 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, à 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Wiakels ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld, als zijnde voor **NOORD-BRABAND**: 's Bosch, de Heeren **E. Lion en Zonen**, boekhandelaar te Bergenopzoom **J. C. Verkouteren**, boekhandelaar, Breda, de Wed. **H. van Doorn**, Geertruidenberg, **G. C. Hooft**, Gemert, **J. Huest**, Heusden, **L. Veerman**, Liempde, **E. van de Sande**; Oss, **J. J. de Louw**; Tilburg, **A. van der Voort**; Uden, **P. N. Verhoeven**; Waalwijk, **J. van Lee**; en Zevenbergen; **J. van Steij**.

Voor **GELDERLAND**: Arnhem, **A. G. Klaasen**; Bommel, **J. H. Mysberg**; Doesburg, **D. en H. Wilmerink**; Harderwijk, **Uitenhage**; Kuilenburg, **W. Hudius**; Nijmegen, de Wed. **Herwyer**, Nijkerk, **A. van der Plier Adm.** Rheenen, **van Ingen**; Wageningen, **H. Meyer**; alle handelaars in Tabak en Snuif; Thiel, **C. Campagne**; en Zutphen; **F. C. Oeffelman**, boekhandelaars.

Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebruikers dezer Snuif verzocht, zoo op het adres van den Vervaardiger, op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondent te leeten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt in pakjes van genoegzaam denzelven vorm geslagen, en met de zelfde kleur van papier omplakt worden.

MARKT-BERICHT.

BRUSSEL, den 2 April 1839.

De prijzen van Gansen, zijn heden alhier geweest:

Rogge (per Ned. Stnd)	78 - 80 - a 0 - 00
Roekweit	4 - 70 - a 0 - 00
Waver	2 - 50 - a 0 - 00
Het Nederlandsch pond Boter	5 - 60 - a 0 - 65
De 4	Roggenbrood 38 Cents.

Te 's Hertogenbosch bij **D. A. A. DE ROOY**, Boek- en Courantdrukker.

Latere Berigten.

PARIJS, den 1 April.

ZAMENSTELLING VAN HET MINISTERIE.

Heden ten 9 ure heeft de Koning den Generaal **Jacqueminot** ontvangen.

Van elf tot vijf ure heeft Z. M. individueel ontvangen de heeren **Girod** (de l'Ain) de Generaal **Cubières**, de Hertog de **Montebello**, de Baron **Tupinier**, **Gauthier** regent der bank.

Ten acht ure des avonds zijn dezelfde personen en de heeren **Gasparin** en **Parent** gezamenlijk bij den Koning geweest en hebben een lang onderhoud met Z. M. gehad.

Men kondigde aan dat de ministeriele combinatie door den Hertog van Dalmatie sedert twee dagen beproeft geadjourneerd was en dat de doorluchtige Maarschalk niet meer dacht dezelve te hervatten, dan na de eerste beraadslagingen in de kamers; dien ten gevolge zou de Koning zich in de noodzakelijkheid gezien hebben, om vóór de opening der aanstaande zitting in het ministerie te voorzien en men verzekerde dat Zijne Majesteit deze zending aan de aanzienlijkste personaadjen zou opgedragen hebben, die zij dan ook met eene gehechtheid hebben aangenomen, die hun, zegt het **Journal des Débats**, tot eere verstrekt.

Het ministerie is derhalve zamengesteld als volgt. **Justitie en eerediensten**, de Heer **Gerod de l'Ain**.

Binnenlandsche zaken met den koophandel en openbare werken ad interim; de Heer **Gasparin**.

Buitenlandsche zaken; de Hertog de **Montebello**.

Van Oorlog; de Generaal **Cubières**.

Marine, de Heer **Tupinier**.

Finantien, de Heer **Gauthier**.

Openbaar onderwijs, de Heer **Parent**.

De Heer **Barthe** is benaemd tot eerste president der rekenkamer ter vervanging van den graaf **Siméon**, die zijn ontslag genomen heeft.

De Graaf de **Montalivet** is benoemd tot Intendant Generaal van den burgerlijken lijst.

De Graaf de **Bondy** zal den titel van Intendant Generaal Honorair aannemen.

Bovenstaande benoemingen zijn heden maandag in den **Moniteur** verschenen. De Koninklijke ordonnantie zijn gegeven op de Tuilerien den 31 Maart 1839.

Men leest verder in den **Moniteur** het volgende. De zitting moest geopend in de kamers geconstitueerd worden.

De ministers die hun ontslag gegeven hadden, hebben niet langer te funktie blijven, het was derhalve noodzakelijk dat een voordrag ministerie in de constitutionele vorderingen en het bestuur der zaken voorzagen. Men bekend door koning, vorderingen en dienste, hebben van den Koning deze zending van vertrouwen en gehechtheid aangenomen onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat zij hunne bevestigingen zouden ophouden zoodra een beslissend ministerie zou zijn zamengesteld, overigens op zich nemende de volle verantwoordelijkheid van al hunne daden. Zij hebben de overtuiging dat de beweeggronden van hun besluit door de kamers en het land op waren prijs zullen gesteld worden.

BRUSSEL, den 2 April

Volgens de Engélsche **Courier** van den 28 Maart hebben vele morgen dagbladen aankondigende dat de Belgische senaat de wet had aangenomen waarbij de koning gemachtigd wordt om het door de Conferentie van Londen voorgestelde traktaat aan te nemen, eene grove dwaling begaan, daarbij voegende, dat de stemming van den senaat onmiddellijk door de tekening van **Leopold** zou bekrachtigd worden. De loop welken de Belgische regering moet volgen, is, om aan de Conferentie door deszelfs ambassadeur te beteecken, dat Z. M. de koning der Belgen door de kamers is gemachtigd om tot het traktaat toe te treden. Al de voornaamste punten van dit traktaat zijn te duidelijk en te klaar, te zeer bepaald om eenige aanleiding tot misverstand te kunnen geven; doch eenige der bijkomende of secundaire punten vorderen om duidelijker uitgelegd te worden, alverens het traktaat kan worden geteekend.

Het artikel betrekkelijk de Schuldewaart is nog een der gansen, welke het onderwerp der onderhandelingen is. Het toelregt der schepen, welke deze rivier zullen binnenkomen is op f1,50 cents per ton bepaald. Dit beginsel is door beide partijen aangenomen, doch het traktaat zal niet geteekend worden voor en alleen de wijze van perceptie van dat regt duidelijk uitgedrukt en bedongen zal zijn.

Men is reeds overeengekomen dat het regt niet te Vlissingen, maar te Antwerpen zal worden betaald. Dit is een belangrijk voordeel voor den handel der rivier, naar wij van oordeel zijn, zulks aan onzen minister van buitenlandsche zaken verschuldigd is. Ondertusschen verlangt het Belgische gouvernement den handel van deszelfs voornaamste rivier van dit bezwarend toelregt te ontheffen, met hetzelfde door de jaarlijksche betaling eener bepaalde som af te koopen, en tot dat Holland dit voorstel zal verworpen of aangenomen hebben, is het duidelijk dat het traktaat niet kan gesloten worden.

Wij hebben het genoegen te zeggen, dat voor de spoedige realisatie van het traktaat geene ernstige moeilijkheden te vreezen zijn, doch het is onmogelijk dat, welken spoed men daaraan bijzet, hetzelfde niet voor drie weken kan geteekend en uitgewisseld zijn.